

Využití Wikipedie (nejen) ve výuce chemie

Zdeněk Moravec
zdenek.moravec@wikimedia.cz

WIKIPEDIE
Otevřená encyklopedie

Co je to Wikipedie

Historie Wikipedie

- 1995 Princip Wiki – *WikiWikiWeb* – první editovatelný web, byl spuštěn 25. března 1995 (Wiki – rychlý, z havajštiny)
- 2000 *Nupedia* – předchůdce Wikipedie, jen pro akademiky
- 2001 *Wikipedia* – otevřená encyklopedie, bez povinné registrace. Zakladateli byli Jimmy Wales a Larry Sanger
- 2002 *Česká Wikipedie* – zakladatelem byl Miroslav Malovec
- 2003 *Wikimedia Foundation* – nadace, podporující projekty spojené s Wikipedií. Je nezávislá na státech a korporacích, financována je pouze dary
- 2008 *Wikimedia Česká republika* – česká pobočka Wikimedia Foundation, byla založena 6. března 2008.
- 2020 23. ledna dosáhla anglická Wikipedie 6 000 000 článků
- 2021 13. ledna byla provedena miliardtá editace
- 2022 16. března dosáhla česká Wikipedie 500 000 článků¹

¹Česká Wikipedie dosáhla mety 500 000 článků!

Co je to Wikipedie

WIKIPEDIA

Otevřená encyklopedie

CS ▾

 [Přečtěte si Wikipedii ve svém jazyce](#) ▾

Wikipedii provozuje Wikimedia Foundation, nezisková organizace, která provozuje také mnoho dalších projektů.
You can support our work with a donation.

Commons
Svobodně použitelné fotografie a média

Wikicesty
Otevřený cestovní průvodce

Wikislovník
Otevřený slovník

Wikipedie v číslech

- ▶ Více než 59 miliónů článků ve 329 jazykových verzích.²
- ▶ Anglická wikipedie překročila počet 6,5 miliónu článků.
- ▶ Česká wikipedie má více než 510 000 článků.
- ▶ Wikipedie má více než 2500 přístupů za sekundu.
- ▶ Každý den je vytvořeno 590 nových článků.

Anglická Wikipedie

- ▶ Více než 6 500 000 článků.
- ▶ 1028 správců; 122 301 aktivních uživatelů

Česká Wikipedie

- ▶ 28. jazyková verze podle počtu článků
- ▶ Více než 510 000 článků.
- ▶ 32 správců; 2204 aktivních uživatelů

²List of Wikipedias

Co je to Wikipedie

Co je Wikipedie

- ▶ Nejobsáhlejší encyklopedie všech dob.
 - ▶ encyklopedie psaná, kontrolovaná a opravovaná samotnými čtenáři
- ▶ 7. nejnavštěvovanější web, 1. mezi nekomerčními weby³
- ▶ Svobodný a bezplatný zdroj informací:
 - ▶ provoz Wikipedie je hrazen pouze z darů
 - ▶ nepoužívá copyright (©), ale licenci Creative Commons – obsah Wikipedie může kdokoli kopírovat, sdílet a upravovat, pokud uvede autora a zachová licenci

Co Wikipedie není⁴

- ▶ Blog
- ▶ Diskuzní fórum
- ▶ Reklamní prostor
- ▶ Prostor pro propagaci a prezentaci vlastních názorů
- ▶ Do wikipedie nepatří návody, učebnice, ani učební materiály.

³Top Websites Ranking

⁴Co Wikipedie není

Pět pilířů Wikipedie⁵

- ▶ **Wikipedie je encyklopedie** spojující prvky běžných encyklopedií, specializovaných encyklopedií a ročenek. Její články nesmí obsahovat žádný vlastní výzkum autorů a měly by být založené na přesných, ověřitelných údajích.
- ▶ **Wikipedie dodržuje zásadu nezaujatého úhlu pohledu**, což znamená, že se snažíme, aby články nezaujatě a objektivně popisovaly fakta a jednotlivé názory a pohledy. To může zahrnovat představení více různých pohledů, včetně kontextu, a informací, kdo názor zastává. Wikipedie nemá žádný preferovaný úhel pohledu a nesmí prosazovat žádný názor jako nejlepší.
- ▶ **Wikipedie je svobodným dílem**, které může každý upravovat a vylepšovat. Veškerý text je k dispozici za podmínek svobodných licencí a může proto být bez dalších žádostí dále šířen a používán.

⁵Pět pilířů

Pět pilířů Wikipedie⁶

- ▶ **Wikipedie má kodex slušného chování.**⁷ Každý wikipedista by měl respektovat své kolegy i přesto, že s nimi nesouhlasí. Buďte zdvořilí. Vyvarujte se osobních útoků a povrchních zobecnění. Zachovejte chladnou hlavu, i pokud se editační atmosféra stane dusnou či bouřlivou.
- ▶ **Wikipedie nemá neměnná pravidla** kromě zde naznačených principů. Editujte, přesouvejte a upravujte s odvahou, součástí radosti z přispívání je, že dokonalost není požadována – i když se o ni dlouhodobě snažíme. Nebojte se, že uděláte nepořádek nebo něco pokazíte. Všechny předcházející verze článku zůstávají zachovány, a tak není možné obsah Wikipedie nenahraditelně zničit. Zároveň ale pamatujte, že cokoli vloženého do Wikipedie zůstane zachováno pro příští generace.

⁶Pět pilířů

⁷Wikietiketa

Encyklopedická významnost⁸

- ▶ Na Wikipedii mohou být pouze články, jejichž téma je dostatečně encyklopedicky významné.
- ▶ Téma je významné, pokud o něm pojednává více netriviálních nezávislých publikovaných zdrojů⁹ nebo jestliže splňuje oborově závislá kritéria, která mohou být v jednotlivých oblastech vytvářena na základě diskuse jako doporučení.
- ▶ Encyklopedická významnost se velmi často řeší u biografických článků.¹⁰

⁸Encyklopedická významnost

⁹Dva nezávislé netriviální věrohodné zdroje

¹⁰Významnost (lidé)

- ▶ Wikimedia Česká republika je neziskovou organizací, která v Česku podporuje rozvoj Wikimedia projektů, což jsou celosvětové komunitní projekty Wikipedie, Wikimedia Commons, Wikidata a jejich sesterské projekty.
- ▶ Cíle spolku:
 1. Přispívání ke zvyšování vzdělanosti a kulturní úrovně obyvatel zjednodušením dostupnosti všeobecných a odborných informací ze všech oblastí lidského vědění a činností.
 2. Podpora a šíření svobodné tvorby, zejména děl, která je možno svobodně užívat, šířit a modifikovat.
 3. Podpora a propagace všech Projektů Wikimedia a rozvoj českého hnutí Wikimedia.

WIKIMEDIA
Č E S K Á R E P U B L I K A

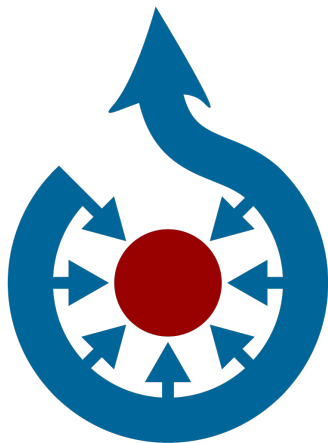
- ▶ Studenti píší Wikipedii je český vzdělávací program, který spolupracuje se školami na tvorbě a vylepšování odborných encyklopedických hesel na české Wikipedii a sesterských projektech.
- ▶ Možnost zapojení v rámci výuky i projektů SOČ.
- ▶ Aktuálně běžícím projektem jsou např. Chráněná území ve spolupráci s PŘF UK.
- ▶ Tyto projekty je možné realizovat z velké části distančně, ale zároveň lze část projektu realizovat v laboratoři.

Studenti píší Wikipedii

Tento projekt usiluje o navázání aktivní spolupráce s různými vzdělávacími institucemi v ČR a tím se snaží zkvalitňovat obsah Wikipedie a rozšiřovat řady wikipedistů mezi studenty.

- ▶ Wikimedia Commons je organizované centrální úložiště licenčně volných fotografií, videa, ilustrací, zvuků a dalšího multimediálního obsahu.
- ▶ V současnosti obsahuje téměř 79 miliónů volně využitelných souborů.
- ▶ Fotografie a ilustrace jsou nezbytnou součástí výukových materiálů, proto může být projekt Wikimedia Commons zajímavý pro vyučující.
- ▶ I přes velký počet existujících souborů, je zde stále spousta prostoru pro vylepšování a rozšiřování.

Hlavní strana
Vizualizace
Portál společenství
Hospoda U Commons
Návod
Přispějte
Načíst soubor
Poslední změny
Nejnovější soubory
Náhodný soubor
Kontakt
Nástroje
Speciální stránky
Verze k tisku

Čeština Hugo Diskuse Nastavení Beta Sledované stránky Načtené soubory Přispívky Odtáhnout se

Speciální stránka

Hledat na Wikimedia Commons

Hledání médií

[Přepnout na Special:Search](#) | [Návod](#)

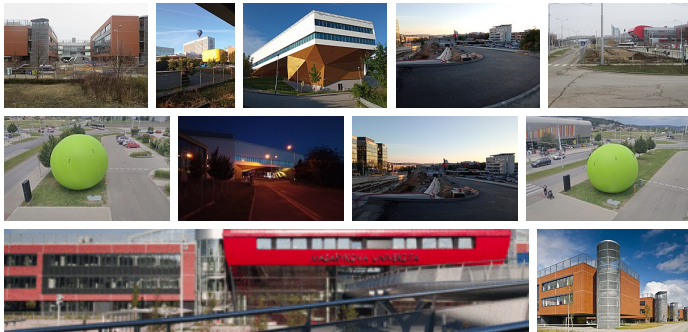
Hledáte Special:Search?
Vyběr preferovaného způsobu hledání si teď můžete přizpůsobit ve svém [nastavení](#).

Q univerzitní kampus bohunice

[Obrázky](#) [Zvuk](#) [Video](#) [Jiná média](#) [Kategorie a stránky](#)

Licence Typ souboru Velikost obrázku Hodnocení komunitou Řazení: Relevance

11 výsledků

Žádné další výsledky nenalezeny

Hlavní strana
Vítejte
Portál společenství
Hospoda U Commons
Návoděda

Přispějte

Naladit soubor
Poslední změny
Nejnovější soubory
Náhodný soubor
Kontakt

Nástroje

Speciální stránky
Verze k tisku

Speciální stránka

Hledat na Wikimedia Commons

Hledání médií

[Přepnout na Special:Search](#) | [Návoděda](#)

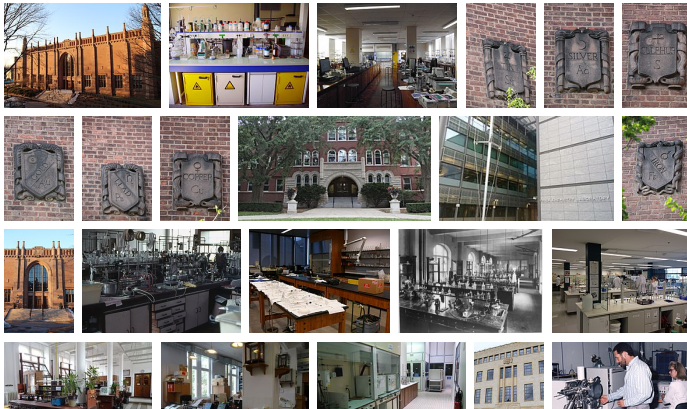
Hledáte Special:Search?
Vyběr preferovaného způsobu hledání si teď můžete přizpůsobit ve svém [nastavení](#).

Chemistry Laboratory

[Obrázky](#) [Zvuk](#) [Video](#) [Jiná média](#) [Kategorie a stránky](#)

Licence Typ souboru Velikost obrázku Hodnocení komunitou Řazení: Relevance

674 výsledků

- ▶ Wikidata jsou svobodná a otevřená vědomostní báze, kterou mohou číst a upravovat jak lidé, tak i počítače.
- ▶ Wikidata slouží jako hlavní úložiště strukturovaných dat svých sesterských projektů nadace Wikimedia včetně Wikipedie, Wikicest, Wikizdrojů a dalších.
- ▶ Wikidata také poskytují podporu mnoha jiným webům a službám než pouze projektům Wikimedia.
- ▶ Wikidata je možné procházet přes webové rozhraní, pro pokročilejší práci slouží služba Wikidata Query Service

Hexachlorocyklotrifosfazen (Q1921671)

chemická sloučenina

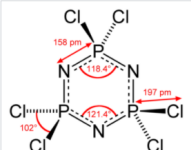
[V dalších jazycích](#)

čeština	Hexachlorocyklotrifosfazen	chemická sloučenina	
němčina	Hexachlorphosphazen	chemische Verbindung	
angličtina	hexachlorocyclotriphosphatriazen	chemical compound	
Jazyk	Štítek	Popis	Také znám jako

[Všechny zadané jazyky](#)
[editovat](#)

Výroky

	 chemická sloučenina editovat
	<div> <div>▼ 0 referenci</div> <div> + přidat referenci </div> </div>
instance (čeho)	+ přidat hodnotu

	  editovat
chemická struktura	

- Projekt Wikiknihy si klade za cíl shromažďovat a rozšiřovat svobodné otevřené materiály, manuály, učebnice, knihy a jiné texty v českém jazyce.

Hlavní strana [Diskuse](#) [Číst](#) [Editovat](#) [Zobrazit historii](#)

Wikiknihy:Hlavní strana

Vítejte ve Wikiknihách

Projekt **Wikiknihy** si klade za cíl shromažďovat a rozšiřovat **svobodné otevřené materiály**, manuály, učebnice, knihy a jiné texty v českém jazyce. Uvítáme jakákoliv doplnění, nové kapitoly či celé učebnice. Pro přidání nového textu začněte vytvořením odkazu na seznamu knih. Editaci si můžete vyzkoušet na [pískovišti](#), a pokud si s čímkoliv nevíte rady, pomůžou vám stránky [návodů](#).

Představujeme

Dějiny Korolup je kniha, která by měla přiblížit dějinné události v této jihomoravské obci. Vzhledem k tomu, že obec nevede obecní kroniku a téměř veškeré historické prameny z období před odsunem německého obyvatelstva se podařilo během komunistického režimu vedení obce, JZD či samotnému nově osídlenému obyvatelstvu zlikvidovat, jedná se o retrospektivní historii za pomoci nalezených, v archivech uchovaných nebo nově publikovaných pramenů.

Co se děje

Ve Wikiknihách je v současné době **1172** stránek. Většina z nich však potřebuje ještě značné úpravy, aby byla čtenářům ku prospěchu. Můžete-li nám pomoci s jejich rozšířením, neváhejte.

Témata

Technika, fyzika a chemie

- [Parní lokomotiva](#) • [Stavebnictví](#) • [Stavba kůlny](#) • [Praktická elektronika](#) • [Energetické zdroje](#) • [Fullereny a nanotrubičky](#) • [Monitoring zdrojů znečištění metodami DPZ](#) • [Základy údržby a ovládání vozidla](#) • [Přírodní látky](#) • [Gravitace](#), [černé díry](#) • [fyzika prostoročasu](#) • [Bastionové opevnění](#) • [Výbušniny](#) • [Chemické pokusy](#) • [Chemické pokusy s nanomateriály](#) • [Laboratorní technika](#) •

Společenské vědy

- [Světové dějiny](#) • [Vývoj lidstva](#) • [České dějiny](#) • [Dějiny Korolup](#) • [Asertivita](#) • [Maturitní otázky z literatury](#) • [Základní teologické a filozofické pojmy scholastiky](#) • [Měření času ve starém Římě](#) • [Rodina ve starém Římě](#) • [Středověký realismus a nominalismus](#) • [Právní slovník](#) •

- ▶ **Kontakt:** Zdeněk Moravec, zdenek.moravec@wikimedia.cz

Odkazy

- ▶ Podzimní škola učitelů chemie – použité odkazy
- ▶ Česká wikipedie
- ▶ Nadace Wikimedia ČR
- ▶ Wikimedia Commons
- ▶ Wikiknihy
- ▶ Wikidata
- ▶ Studenti píší Wikipedii

Děkuji za pozornost